

**«Із золотого фонду бібліотеки УДПУ імені Павла Тичини:
рідкісні та цінні видання»**

Відділ комплектування та наукової обробки документів започатковує цикл бібліографічних досліджень «Із золотого фонду бібліотеки УДПУ імені Павла Тичини: рідкісні та цінні видання», які мають на меті, насамперед, збереження найцінніших видань та розкрити для читача загальнокультурну цінність книги, реконструювати історичне середовище розвитку суспільства, особливості духовного, політичного та матеріального життя суспільства того часу.

В нашій книгозбірні зібрані перлини мудрості з різних галузей знань в повнотекстовому доступі (<http://library.udpu.org.ua/kytalo/rarytetni-vydannia>) і сьогодні ми хочемо представити деякі з них:

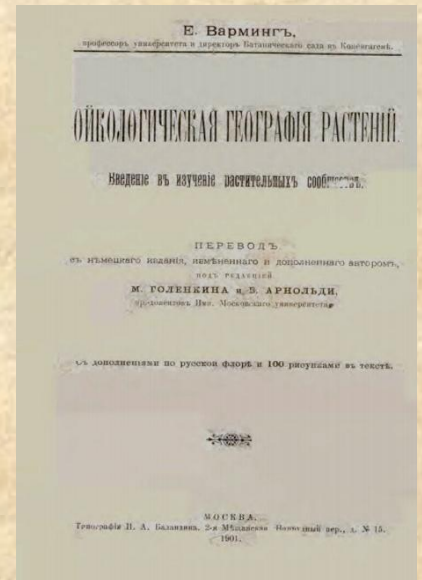

Варминг, Е. Ойкологическая география растений [Текст] : введение в изучение растительных сообществ : пер. с нем. издания, измененного и дополненного автором : с дополнениями по русской флоре и 100 рис. в тексте / Е. Варминг, проф. ун-та и дир. Ботан. сада в Копенгагене ; под ред. М. Голенкина и В. Арнольди, пр.-доцентов Имп. Московского университета. – М. : И. А. Баландин, 1901. – XXII, 542 с. : рис. – (Библиотека для самообразования / под ред. А. С. Белкина, проф. П. Г. Виноградова, проф. М. И. Коновалова (и др.). –

Орфография до реформы 1918 года. Сохранность хорошая, издательский переплет. – Библиогр: с. 512-524.

Автор: Вармінг Йоханнес Еугеніус (1841-1924) – данський ботанік - еколог і систематик , професор Копенгагенського університету і директор університетського ботанічного саду (1885-1911). Один із засновників екології : видав першу книгу про екологію рослин (« Екологічна географія рослин » , 1896) , першим прочитав університетський курс екології , створив концепцію екології.

Дане видання було одним з небагатьох, виданих, за життя автора.

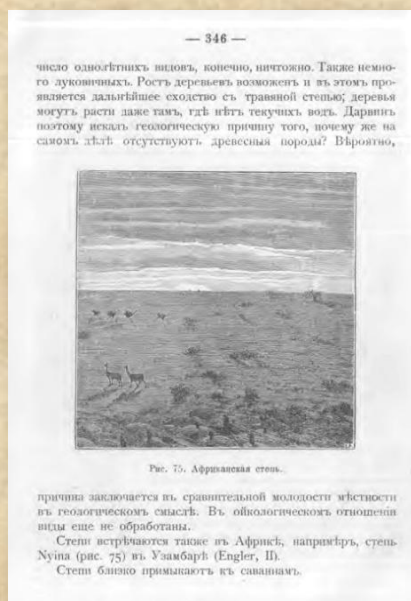

Головну мету книги становить вивчення складу і життя природних груп рослин або рослинних угруповань, наприклад, лісів, луків, степів та їх розподілу по земній кулі. При цьому рослини вивчаються не як систематичні одиниці, а як живі організми, що знаходяться в певній взаємодії з навколишнім середовищем. Таке вивчення рослин показує, що їх морфологічні і фізіологічні особливості та групування в назвах спільнот не є справою випадку, а знаходиться в строгій залежності від цілого ряду сучасних та історичних факторів. У зв'язку з цими ж факторами проходить розподіл і поширення рослинних груп на поверхні землі. Тому книга проф. Й. Е. Вармінга поділена на два відділи: вчення про фактори та взаємодію між цими чинниками і організмами та на опис спільнот.

У своїй передмові проф. Й. Е. Вармінг говорить, що хотів дати в своїй книзі ряд керівних вказівок для майбутньої самостійної роботи початківців натуралістів. Цим, можливо, пояснюється помічена в багатьох місцях стислість, навіть як би парадоксальність висновків і зауважень.

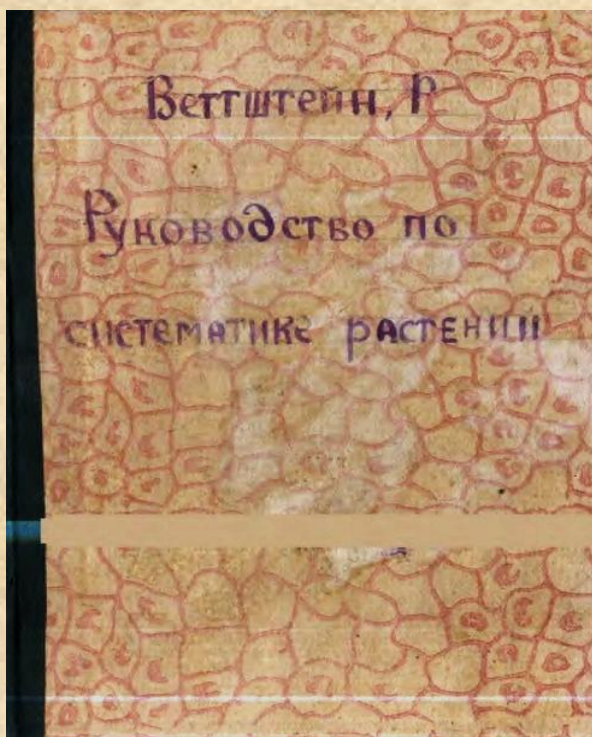
Переклад книги проф. Й. Е. Вармінга зроблено колишніми слухачками московських "Коллективних уроків": А. Б. Міссуною, А. Г. Вербловською, З. В. Кікіною та О. І. Арнольдї.

Редагування книги повинно було здійснюватися спільно обома редакторами, але дворічне закордонне відрядження В. М. Арнольдї дозволило йому взяти участь в редакції лише перших листів. Редакція інших листів, примітки, доповнення та додатки належать М. І. Голенкіну.

Переклад зроблено з німецького видання, яке проф. Й. Е. Вармінг, на прохання редакторів, переглянув, місцями значно змінив, місцями доповнив відповідно до нових досліджень, що з'явилися після виходу в світ німецького перекладу (в 1896 р). Значно доповнив проф. Й. Е. Вармінг і список літератури, за винятком, звичайно, вказівок російською мовою, зроблених редакцією.

Друга книга, яку ми вам презентуємо для огляду не менш рідкісна і цінна. Ми вважаємо, що для любителів книжкової старовини вона буде досить цікавою і оригіальною.

Веттштейн, Р. Руководство по систематике растений [Текст] : с 274 рисунками : пер. с нем. Т. 2, ч. 2 : Высшие растения (скрытосеменные) / Р. Веттштейн ; под ред. проф. С. И. Ростовцева. – М. : М. и С. Сабашниковы, 1912. – 501 с. : рис. – (Серия учебников по биологии). – Орфография до реформы 1918 года. Новодельный переплет, издательская обложка не сохранена. – Библиогр. в подстрочных примеч.

Автор: Веттштейн Ріхард (1863–1931) – австрійський ботанік, автор теорії походження двостатевої квітки покритонасінних з декількох одностатевих (як чоловічих, так і жіночих) квіток голонасінних та заснованої на ній філогенетичної системи. Один з творців морфолого-географічного методу у систематиці рослин. Відкрив явище сезонного диморфізму квіткових рослин.

Перший том «Руководства по систематике растений» присвячено Нижчим рослинам (Водоростям, Грибам та Лишайникам) ; частина I другого тому – Вищим рослинам (Мохам, Папоротникам, Хвощам, Голонасінним).

Даний примірник II частини другого тому містить опис Покритонасінних рослин (Однодольних та Дводольних). Переклад даної частини був зроблений з німецького видання 1911 року. В перекладі приймали участь: асистент Московського Сільськогосподарського інституту І. Г. Васильков, асистент Московських Вищих Жіночих курсів С. О. Сатіна та слухачі тих же курсів А. Н. Соловйова та А. Г. Ніколаєва.

Припускаємо, що видавничу обкладинку втрачено, оскільки корінець книги не має ніякого тиснення, або якихось інших позначок, а на палітурці «від руки» написана назва.

Особливістю книги є значна кількість малюнків, які певною мірою компенсують короткий опис рослин та розбір генетичних відношень рослин про, які в тогочасних підручниках лише згадувалось.

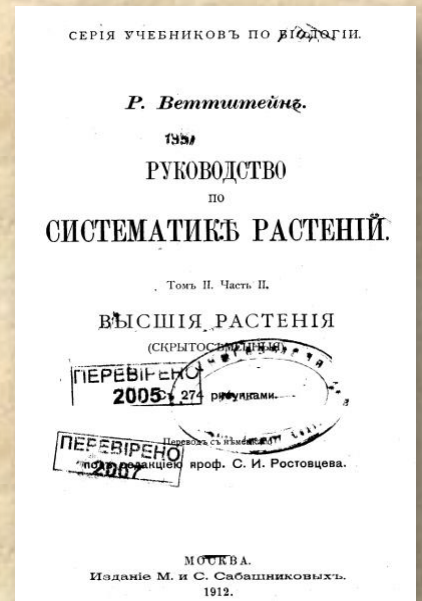

Рис. 5. Форма плодів:—Фиг. 1. *Colobrydium swartzianum*.—Фиг. 2. *Selaginella rupestris*.—Фиг. 3. *Colobrydium nitidum*.—Фиг. 4. *Selaginella selaginoides*.—Фиг. 5. *Blattaria purpurascens*.—Фиг. 6. *Blattaria purpurascens*.—Фиг. 7. *Blattaria purpurascens*.—Фиг. 8. *Blattaria purpurascens*.—Фиг. 9. *Blattaria purpurascens*.—Фиг. 10. *Blattaria purpurascens*.—Фиг. 11. *Utricularia vulgaris*.—Фиг. 12. *Pinguicula vulgaris*.—Фиг. 13. *Melissa officinalis*.—Фиг. 14. *Utricularia vulgaris*.—Фиг. 15. *Utricularia vulgaris*.—Фиг. 16. *Utricularia vulgaris*.—Фиг. 17. *Utricularia vulgaris*.—Фиг. 18. *Utricularia vulgaris*.—Фиг. 19. *Utricularia vulgaris*.—Фиг. 20. *Utricularia vulgaris*.—Фиг. 21. *Utricularia vulgaris*.—Фиг. 22. *Utricularia vulgaris*.—Фиг. 23. *Utricularia vulgaris*.—Фиг. 24. *Utricularia vulgaris*.—Фиг. 25. *Utricularia vulgaris*.—Фиг. 26. *Utricularia vulgaris*.—Фиг. 27. *Utricularia vulgaris*.—Фиг. 28. *Utricularia vulgaris*.—Фиг. 29. *Utricularia vulgaris*.—Фиг. 30. *Utricularia vulgaris*.—Фиг. 31. *Utricularia vulgaris*.—Фиг. 32. *Utricularia vulgaris*.—Фиг. 33. *Utricularia vulgaris*.—Фиг. 34. *Utricularia vulgaris*.—Фиг. 35. *Utricularia vulgaris*.—Фиг. 36. *Utricularia vulgaris*.—Фиг. 37. *Utricularia vulgaris*.—Фиг. 38. *Utricularia vulgaris*.—Фиг. 39. *Utricularia vulgaris*.—Фиг. 40. *Utricularia vulgaris*.—Фиг. 41. *Utricularia vulgaris*.—Фиг. 42. *Utricularia vulgaris*.—Фиг. 43. *Utricularia vulgaris*.—Фиг. 44. *Utricularia vulgaris*.—Фиг. 45. *Utricularia vulgaris*.—Фиг. 46. *Utricularia vulgaris*.—Фиг. 47. *Utricularia vulgaris*.

Рис. 271. *Arceuthobium*.—Фиг. 1. Спорофит *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 2. То же по збільшенню, а також вид з боку, в якому видно, як і в інших видів, що в них є особливі спорофити, а також спорофити.—Фиг. 3. Мелкі спорофити *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 4. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 5. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 6. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 7. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 8. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 9. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 10. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 11. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 12. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 13. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 14. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 15. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 16. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 17. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 18. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 19. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 20. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 21. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 22. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 23. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 24. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 25. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 26. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 27. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 28. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 29. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 30. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 31. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 32. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 33. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 34. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 35. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 36. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 37. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 38. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 39. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 40. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 41. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 42. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 43. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 44. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 45. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 46. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 47. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 48. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 49. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 50. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 51. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 52. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 53. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 54. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 55. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 56. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 57. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 58. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 59. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 60. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 61. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 62. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 63. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 64. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 65. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 66. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 67. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 68. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 69. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 70. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 71. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 72. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 73. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 74. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 75. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 76. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 77. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 78. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 79. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 80. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 81. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 82. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 83. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 84. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 85. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 86. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 87. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 88. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 89. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 90. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 91. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 92. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 93. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 94. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 95. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 96. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 97. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 98. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 99. *Arceuthobium obscurum*.—Фиг. 100. *Arceuthobium obscurum*.

Редактори даного видання утрималися від значних змін та доповнень, намагаючись досягти точної відповідності перекладу оригіналу на російську мову. В текст лише внесено деякі доповнення, які стосувалися флори Європейської Росії.

Дякуємо за увагу!